

Ročník XXII.

HABOVČAN

obecné noviny

Číslo 1

December 2023

Folklórny súbor Bučník a ich predstavenie na benefičnej akcii Otvorme srdcia pre úsmev. Foto: Vladimír Michalec.

Milí Habovčania,

dovoľte mi na sklonku roka povedať vám ďakujem. Chcem poďakovať za vašu pomoc, podporu, trpezlivosť. Mali sme tento rok veľmi veľa práce. Mnoho vecí ste počas rekonštrukcií museli strpieť. Určite to nebolo jednoduché. Ale aj vďaka vašej zhovievavosti máme opäť o niečo krajšiu a modernejšiu obec.

Čoskoro po roku opäť zasadneme k štedrovečernému stolu. Pripomenieme si narodenie Ježiša Krista. V kostoloch budeme viac ako inokedy nasávať jeho

prítomnosť. Okolitá atmosféra, detské oči rozžiarené od svetielok blikajúcich na ozdobených vianočných stromčekoch či oknách domov. To všetko nám opäť na pár dní naplní srdcia niečím pekným, milým, vianočným.

V dobe, ktorú žijeme, kedy sa často nemáme čas zastaviť, neraz ani len pozdraviť jeden druhého, buďme k sebe dobrí, vnímaví, spomaľme a venujme sa aspoň pár dní v roku svojim najbližším, našim rodinám.

Ako niekto kedysi povedal, keď zazvonia zvony a oznámia príchod čarovných Vianoc, zahodte všetky starosti a týchto pár krásnych chvíľ prežite v šťastí a v radosť. Nech čas vianočný stane sa vám všetkým sviatkom pokoja. Prežime sviatky s očakávaným tichom a nie zhonom na poslednú chvíľu.

Prajem vám krásne Vianoce a všetko len to najlepšie do nového roka 2024.

S úctou JUDr. Alojz Lajčin, starosta obce

Sála vyzerá krajšie aj dôstojnejšie

Vlani dostal kultúrny dom nový šat zvonku. Tento rok sa ho podarilo zrekonštruovať aj zvnútra. Obec dostala z Ministerstva kultúry 200-tisíc na tieto opravy.

„Vďaka dotácii máme nový vestibul, toalety, vytvorili sme bezbariérové toalety, vymenili sme vnútorné dvere a okná,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Nová je podlaha aj pódium, na

obecnom úrade sme vymenili staré, deravé gumené podlahy za dlažbu.“

Rekonštrukciou prešlo aj osvetlenie a ozvučenie. Napokon bolo treba vymeniť aj oponovú mechaniku a závesy. Hoci tie skúšali zamestnankyne obce opraviť, nič z nich nezostalo. Práčku tkanina, ktorá nevidela vodu 40 rokov, nevydržala a rozpadla sa.

(NCH)

Zastudená má elektrinu, čoskoro bude aj vodovod a kanál

Vlastníci pozemkov v lokalite Zastudená, ktorú sa obci podarilo pred pár rokmi skomasovať, sa môžu opäť tešiť. Environmentálny fond schválil Habovke bezmála 975-tisíc eur na zavedenie vodovodu a kanalizácie do väčšej časti lokality. Práce napokon vyjdú ešte menej, víťaz súťaže dal sumu necelých 870-tisíc eur. Práce začnú budúci rok.

Okrem toho sa do celej

lokality podarilo zaviesť elektrinu.

V súčasnosti prebieha kolaudácia siete. „Tento projekt realizovala aj financovala Stredoslovenská distribučná, stál 400-tisíc eur,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Na jeho úspešnosti sa výrazne podieľal Milan Michťalík, za čo mu veľmi pekne ďakujeme.“

(NCH)

Foto: Ľubomír Jurčo

Cvičeniu na chodbách je koniec

Roky sa obec snažila získať peniaze na výstavbu telocvične. Dlhú sa jej to nedarilo. Najskôr boli problémom nevysporiadané pozemky aj peniaze. Pred pár rokmi sa pozemky podarilo vykúpiť, peniaze však chýbali stále. Žiaci z miestnej základnej školy museli cvičiť na chodbách, v jednej veľkej triede, keď bolo pekné počasie na futbalovom ihrisku alebo v areáli školy.

V roku 2020 obec podala žiadosť o dotáciu znovu.

Konečne s úspešným výsledkom.

Po viacerých problémoch spojených najskôr s výstavbou telocvične a napokon aj s jej preberaním zo strany vedenia školy sa do nej v novembri konečne prvýkrát dostali aj žiaci na prvých hodinách telesnej výchovy.

Telocvičňu spravuje obec. Môže ju využívať aj verejnosť za podmienok, ktoré sú zverejnené na stránke.

(OcÚ)

Interiér telocvične po kolaudácii.

Deviatáci sa lúčili

Na konci školského roka sa zástupcovia obce rozlúčili s deviatkami, ktorým zaželeli všetko dobré v ďalších rokoch na vyšších stupňoch štúdia. Začiatok nového školského roka patril všetkým deťom, no špeciálne uvítanie dostali tí najmenší, prváčikovia, ktorí v septembri prvýkrát zasadli do školských lavíc.

(OcÚ)

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky

Dňa 30. septembra 2023 sa uskutočnili voľby do Národnej rady Slovenskej republiky. Takto dopadli u nás v Habovke:

Číslo	Názov politického subjektu	počet hlasov	%
3	Progresívne Slovensko	74	9,0%
4	SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA	1	0,1%
5	OĽANO A PRIATELIA ...	24	2,9%
12	Sloboda a Solidarita	27	3,3%
13	SME RODINA	28	3,4%
15	Slovenská národná strana	145	17,7%
16	SMER - sociálna demokracia	179	21,8%
17	HLAS - sociálna demokracia	108	13,2%
21	Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko	6	0,7%
22	Demokrati	17	2,1%
23	Kresťanskodemokratické hnutie	171	20,9%
25	REPUBLIKA	40	4,9%

Likvidácia odpadov bude na vysokej úrovni

Obec si začína vyrábať vlastný kompost. Poslúži jej na to kompletne vybavená kompostáreň, ktorú sa podarilo tento rok zrealizovať, skolaudovať a už aj sprevádzkovať.

Peniaze, 1,177-tisíc eur, dostala Habovka z Európskej únie. Ďalších 62-tisíc dala z vlastného rozpočtu. „V rámci projektu sme kúpili drvič, štiepkovač, traktor s príslušenstvom, dodávku, vozík, bubnový rotačný triedič, drobné príslušenstvo,“ vymenoval starosta Alojz Lajčin. „Okrem toho sme postavili sklad náradia, oceľové prístrešky na techniku, manipulačné plochy, mostovú váhu a kanceláriu so sociálnym zariadením.“

Súčasťou projektu je aj kompostér Big Hana, ktorý spracúva odpad úplne biologicky, čím nezaťažuje ani neovplyvňuje životné prostredie. „Toto zariadenie je na Slovensku ojedinelé, vo svete je využívané najmä na severnom a južnom póle, na vojenských základniach, vo Švédsku, Veľkej Británii, Nórsku, Francúzsku alebo Kanade,“ dodal starosta.

V habovskej kompostárni budú spracúvať biologicky rozložiteľný komunálny odpad nielen z obce, ale aj z okolitých samospráv. Výsledkom bude kompost, ktorý určite nájde ďalšie uplatnenie.

(NCH)

Kolaudácia kompostárne.

Poplatok za odvoz odpadu narastie

Na stránke [naturpack.sk](https://www.naturpack.sk) nájdete veľa informácií o triedení.

Od nového roku Technické služby Ružomberok oznámili desaťpercentné zvýšenie cien za likvidáciu odpadu. Tento rok obec doplácala za odvoz a likvidáciu odpadu tretinu celkových nákladov zo svojho rozpočtu. Okrem poplatkov od občanov teda doplatila ešte o tretinu viac, a to aj napriek zvýšeniu poplatku zo 14 eur na 20 eur. Vlni bol rozdiel ešte vyšší. Od 1. januára 2024 obec navrhla zvýšenie na 24 eur, aby zachovala úroveň podielu obce na nákladoch aspoň na úrovni tohto roku.

Likvidácia odpadu a najmä jeho uloženie na skládky je problém nielen u nás na Slovensku, ale na celom svete. Je dôležité, aby sme naďalej triedili odpad a zároveň sa

pozerali na výrobky, ktoré nakupujeme, ako na budúci odpad, pričom musíme hľadať varianty najšetrnejšie k životnému prostrediu.

Na našej webovej stránke nájdete v rýchlych odkazoch videá a návody od firmy NATURPACK o triedení odpadov a ich recyklácii. A taktiež veľa zaujímavých informácií o triedení, ktoré ste možno doteraz nevedeli <https://www.naturpack.sk/sluzby/verejnost>.

Vlni sme dosiahli úroveň vytriedenia odpadov 50,08 percenta, čo je veľmi pekný výsledok.

Úroveň vytriedenia má priamy dopad na ceny za jeho odvoz a likvidáciu. Preto veľká vďaka, že separujete.

(OcÚ)

V školskom areáli pribudlo jedinečné detské ihrisko za 50-tisíc eur z dotácie ministerstva práce. Je určené pre deti všetkých vekových kategórií, vďaka bezbariérovým prvkom je vhodné aj pre zdravotne znevýhodnených.

(OcÚ)

Obec opravila jeden z najvyťaženejších mostov

Na miestnu ulicu Pod Úbočou sa jej obyvatelia, ale aj návštevníci, nedostanú inak ako po moste vedúcom ponad miestny Kobyľ potok.

Patrí pod miestne komunikácie, spravuje ho obec. Už dlhšie bolo premostenie široké päť a dlhé desať metrov v dezolátnom stave.

Samospráva sa viac ako rok snažila zohnať peniaze na jeho opravu. Nepodarilo sa jej nájsť vhodnú výzvu na národnej, ani na európskej úrovni. Pred

začiatkom turistickej sezóny sa preto do rekonštrukcie pustila za vlastné. „Nemali sme na výber, báli sme sa, že sa pod ťarchou nákladného auta jedného dňa zrúti,“ povedal starosta Alojz Lajčin.

Poslanci v rozpočte schválili na práce 25-tisíc eur. Firma pracovala od rána do večera. Rekonštrukciu sa napokon podarilo ukončiť skôr, ako začali do dediny pred letom prichádzať prví turisti.

(NCH)

Pri kosení sa už toľko nenarobia

V rámci Programu obnovy dediny Habovčania požiadali o dotáciu na menšiu technologickú výbavu obce.

„Sme svahovitá dedina a väčšinu verejného územia, ktoré treba kosiť, máme

v teréne. Napríklad cintorín chlapi kosili krovínorezom, ten však bol starý a už poriadne ani neslúžil,“ povedal starosta Alojz Lajčin. Dodal, že problémy robila aj chýbajúca kosačka, a tak trávnaté

priestranstvá museli upravovať len vyžínačkou.

Vo výzve bola Habovka úspešná, kúpila nový krovínorez aj kosačku. „Tento rok bol špecifický, bolo veľa vlhky a tráva rástla ako divá. Kosili sme toľko, až nás boleli ruky,“ dodal Lajčin. Súčasťou novej technologickej výbavy za približne šesťtisíc eur sú aj

zberné nádoby na biologicky rozložiteľný odpad a textil, ktoré zatiaľ umiestnili len na zberný dvor.

Novinky v obci pomôžu nielen ku krajšie upravenému prostrediu, ale prispejú aj ku chodu novej kompostárne, ktorá je už skolaudovaná a čaká na sprevádzkovanie.

Zdroj: orava.sme.sk

Knižnica láka novými priestormi aj knihami

V zrekonštruovaných priestoroch nad kultúrnym domom vytvorila obec novú knižnicu aj s čítárňou. Kultúrny priestor nahradil niekdajší bar. Opraviť bolo treba nefunkčné toalety, zaplesnutú chodbu a dve už nevyužívané miestnosti. Obec urobila aj novú elektroinštaláciu, omietky, strop, podlahu, vymenila dvere.

Opravy stáli viac ako 30-tisíc eur. Väčšinu peňazí sa podarilo získať zo zdrojov Miestnej akčnej skupiny Orava, zhruba 6000 eur dala obec z vlastného rozpočtu.

Na interiérové vybavenie knižnice finančne prispel Fond na podporu umenia. Projekt s názvom „Modernizácia knižnice v Habovke“ podporil sumou 6500 eur, obec pridala ďalších bezmála 2000 eur. Ten istý fond prispel 1200 eurami aj na nákup kníh. Za celkových 1335 eur je v knižnici 125 nových knižných titulov.

Knižnica sa má stať komunitným priestorom pre všetky generácie, ako aj priestorom pre rôzne aktivity a podujatia. Otvorená je každý piatok od 15.00 h do 17.00 h.

(OcÚ)

Sprístupnili aj skrášlili sakrálné pamiatky

Vďaka cezhraničnému projektu Cestami minulosti sa podarilo zrekonštruovať kaplnky a stĺpy nachádzajúce sa v obecnom katastri. Obec upravila ich okolie, pribudli nové dreviny aj informačné tabule.

Oravci sa spojili so svojím českým partnerom, obcou Hustopeče, a na oboch stranách hranice pripravili projekt, ktorého hlavným cieľom bola záchrana a zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva. Centrom záujmu sa stali sakrálné pamiatky, najmä kaplnky a kríže. Habovčania ich majú v katastri skutočne požehnane, aj vďaka tomu, že kedysi bol v susednom Oravskom Bielom Potoku

kameňolom a pochádzalo odtiaľ množstvo zručných kamenárov, ktorých diela sú hojne rozmiestnené po celej Orave, aj v zahraničí.

„Sú významné aj z historického hľadiska – sú priamo naviazané na dejinné udalosti územia, tvoria i dominanty prírodných scenérií a citlivo ich dotvárajú,“ uvádza sa v projekte. „Mnohé z nich boli však zanedbané, a aj keď sú iba niekoľko metrov od cesty, prístup k nim bol často nejednoznačne vymedzený.“

Sedem takýchto objektov v Habovke a dva v Hustopečiach sa podarilo prepojiť a vytvoriť z nich náučný chodník. Pri každom objekte pribudol mobiliár a infraštruktúrne prvky. „To zlepšilo prístup

a zatriktívnilo podoby kultúrneho a prírodného dedičstva, poznávanie regionálnej historiografie, koexistencie človeka a prírody v podobe architektonických prvkov a zastavení osadených v jedinečnej scenérii,“ píše spracovateľ projektu.

Spoločným cieľom oboch partnerov bolo prostredníctvom náučných chodníkov sakrálného a prírodného dedičstva prepojiť spoločné prvky obidvoch prihraničných oblastí a zvýšiť atraktivitu ich kultúrneho

Chodník v Habovke je jedinečný tým, že je situovaný v prírodnom priestore vysokohorskej roháčskej scenérie a s miestom, ktorým vedie, sú spojené zaujímavé dejinné udalosti i príbehy bývalých kamenárov, ich um a šikovnosť. Náučný chodník má celkovú dĺžku 4,22 kilometra a 7 vytrasovaných stanovíšť. Vedie od Kríža za Studenou okolo Kríža Sv. Trojice, Kaplnky Márie Magdalény, Morového cintorína, Kríža s Pannou Máriou, Kríža na Stodolisku až po Kríž na Paškovke.

a prírodného dedičstva. Zámerom bolo i revitalizovať, zachovať a propagovať časť kultúrneho dedičstva cezhraničných regiónov.

Väčšina trasy vedie po spevnených komunikáciách a je vhodná pre peších turistov aj pre cykloturistov.

(Ocú)

Cudzokrajné rastliny a zvieratá môžu prenášať rôzne choroby

Nepôvodné druhy, ktoré sa nekontrolované šíria a rozmnožujú, sa odborné nazývajú invázne. Dostali sa na naše územie z iných častí sveta, prevažne z Ameriky a Ázie, a našli u nás vhodné podmienky na prežitie.

Nemajú takmer žiadnych prirodzených nepriateľov, čo sa prejavuje ich rýchlym rozmnožovaním a ničením našich pôvodných druhov. Približne 12-tisíc druhov živočíchov rastlín, húb a mikroorganizmov je v Európe nepôvodných, z toho asi 1500 je invázných. Náklady na odstraňovanie škôd dosahujú v Európe až 12 miliárd eur ročne a vo svete sa na opatrenia minie až 5 percent HDP. Predpokladá sa, že situácia sa môže zhoršiť, dôvodom je klimatická zmena, migrácia ľudí, preprava tovaru, či už letecky, po železnici, loďou, kamiónmi a pod.

Invázne druhy rastlín sa k nám dovezli ako okrasné alebo medonosné rastliny, ale aj trávy určené na pastvu. Rýchlo sa dostali z parkov alebo výsadiel a začali sa šíriť najmä popri cestách a železničiach, vodných tokoch a na neobhospodarovateľných plochách. Väčšina z nich kvitne na jeseň, a vtedy môžeme vidieť rozsiahle plochy rozkvitnutých zlatobyľí. Po odkvitnutí každá rastlina vytvorí stovky až tisíce semien, ktoré sa rozšíria na nové plochy. Druhy vyskytujúce sa pri vodných plochách spôsobujú pri masívnom rozšírení zhoršenie kvality vody, znemožňujú rekreačné využitie,

obmedzí sa prienik slnečného žiarenia, zníži sa obsah kyslíka a dochádza k úhynu vodných živočíchov či niektorých druhov rýb. Na povrchu Viktóriinho jazera v Afrike (je väčšie ako Slovensko) sa rozmnožil hyacint až na 90 percent plochy, čím spôsobil ochromenie dopravy, obmedzil rybolov, rozmnožili sa tam komáre, zvýšil sa

V našom okolí sa vyskytuje najmä okolo vodných tokov invázny druh pohánkovec japonský. Foto: Jiří Valíček.

prenos chorôb a infekcií na obyvateľstvo a živočíchy žijúce v tejto oblasti.

U nás sa vyskytujú invázne druhy prevažne v južnejších oblastiach a spôsobujú hlavne alergické problémy. Sú to byliny ambrózia palinolistá, glejovka americká, netýkavka žliazkatá, zlatobyľ kanadská a obrovská a rod pohánkovec. V našich podhorských podmienkach sa najčastejšie môžeme stretnúť s boľševníkom obrovským, ktorý spôsobuje ťažké poranenia kože - poleptanie, pľuzgiere, ktoré si vyžaduje

dlhodobú liečbu. Veľký pozor treba dať na deti, lebo jeho dutá byľ ich láka na výrobu hračiek (pišťalky, ďalekohľady a pod.), jedovatá šťava nezačne účinkovať ihneď, takže môže dôjsť k rozsiahlemu dotyku s pokožkou.

Ďalšie druhy invázných druhov stromov a krov sú pajaseň žliazkatý, beztvarec

krovitý, kustovnica cudzia, javorovec jaseňolistý.

Tieto druhy je zakázané pestovať a rozmnožovať. Majitelia pozemkov, čo platí pre každého vlastníka, alebo užívateľa, sú zo zákona povinní tieto druhy ničiť, čo si však vyžaduje aj niekoľkoročné úsilie. Aktualizovaný zoznam týchto rastlín sa nachádza na stránke ŠOP SR – <http://maps.sopsr.sk//mapy/invazne.php>. Nie všetky dovezené druhy však musíme považovať za škodlivé, pretože sú aj také, ktoré majú aj pre nás veľký

národohospodársky význam. Ako príklad uvediem strom agát biely, veľmi obľúbený medzi vinohradníkmi, ktorí používajú jeho tvrdé a trvácne drevo na vinohradnícke koly. Ďalšou rastlinou, ktorá nie je u nás pôvodná, je zemiak, ktorý netreba zvlášť predstavovať.

Invázne druhy živočíchov sa k nám dostali z rôznych dôvodov, napr. snaha chovať ich ako kožušinovú zver (šakal, medvedík čistotný, norok americký, nutria). EÚ má obavy z premnoženia sa týchto predátorov, ktoré môžu prenosom chorôb ohroziť zdravie človeka. K obávaným druhom zo strany EÚ, patria aj vtáky húska štíhla, vrana lesklá či potápnica bielolíca. Lov týchto druhov vtákov momentálne náš zákon o poľovníctve nepovoľuje, je potrebné to tam doplniť. Ďalšou skupinou dovozcov sú teraristi a akvaristi, ktorí sem dovezli také druhy, ako sú korytnačka písmenkovaná, niektoré druhy rakov, rýb, hmyzu, plazov a pod. V poslednom čase sa v Európe rozmnožil sršeň ázijský, ktorý likviduje celé kolónie včiel.

Pri preprave potravín sa k nám dostávajú rôzne druhy hmyzu a hlodavcov, ktorí sú prenášačmi rôznych chorôb. Dbajme preto, aby boli potraviny pred konzumáciou dokonale umyté, pretože na ich povrchu sa môžu nachádzať také druhy chorôb, na ktoré náš imunitný systém nie je pripravený.

Alexander Halák

Urbárnici bilancovali uplynulý rok

S blížiacim sa koncom roka sa pozeráme späť na celoročné úsilie členov nášho pozemkového spoločenstva bývalých urbárskych spolumajiteľov vo vzťahu k starostlivosti o les.

Na valnom zhromaždení, ktoré sa konalo 1. októbra, sme zhrnuli práce a aktivity za vlaňajší rok. Tento článok

je venovaný pohľadu na práce, ktoré sme podnikli od pestovania po ťažbu a spracovanie dreva v roku 2023.

Bol to siedmy rok plánu starostlivosti o les, schválený na roky 2017-2026. Podľa tohto plánu je ročný etát, teda množstvo metrov kubických dreva, ktoré sa môže vyťažiť

na rok, 2200 m³/rok, čo predstavuje 22000m³ na 10 rokov. Desaťročný etát bol prekročený ešte v roku 2019, preto sa od toho roku žiadna rubná úmyselná ťažba a ani prebiecky nad 50 rokov nevykonáva.

Na základe žiadosti a následného povolenia Krajského úradu v Žiline sa

môže vykonávať úmyselná ťažba len v porastoch mladších ako 50 rokov.

Hlavnou náplňou činnosti v tomto roku teda bola ťažba dreva práve v spomínaných porastoch do 50 rokov. Na začiatku roka sa vykonávala ťažba kalamitného dreva. V čase vegetácie sme ťažbu pozastavili. Ťažbári pracovali aj

na prerezávkach v Hájiku, Hájí, Biednej a Pod Jurkovkou.

V auguste ťažba dreva pokračovala. Plánované sadenie stromčekov robili domáci pracovníci. Vysadili 18-tisíc kusov sadeníc - jedľa, smrek, borovica, smrekovec, brest horský a jelša lepkavá. Následne sa pokračovalo s vyžínaním a uhladzovaním haluziny po ťažbe. Upravili sa lesné cesty v lokalitách Biedna, Jurkovka, Poľánky a Pod Sviniarkou, ako aj sklady dreva v Zastudenej a v lokalite Skorušina.

Za rok 2023 sa podielnikom odviezlo palivo vlastným traktorom v objeme cca 1050 m³. Pre porovnanie v roku 2022 to bolo 974 m³, v roku 2021 len 482 m³ a v roku 2020 ešte o niečo menej - 446 m³. Na traktore sa vykonávali aj iné činnosti v lese, napríklad odvoz haluzí a plevelných drevín okolo lesných zväžnic na štiepku (77 ton), ale aj služby pre súkromníkov.

V mesiacoch november a december sme vyplácali podiely za rok 2022, rovnako ako aj nájomné zo zmlúv za vlaňajší rok. V oboch prípadoch výšku odsúhlasilo valné zhromaždenie.

Na základe našej žiadosti na PPA sme dostali v roku 2022 dotáciu na mimo produkčné funkcie lesa vo výške 73.195 eur. Bola to priama dotácia na práce za predchádzajúcich päť rokov, ktoré sme vykonali podľa Programu starostlivosti o les. V celkovej sume na výplatu podielov bola zahrnutá aj táto dotácia.

Podiely a nájomné boli vyplácané cez bankový účet a poštovou poukážkou. V tomto roku boli poštovou poukážkou vyplácané podiely a nájom aj z rokov 2019, 2020, 2021 a 2022. Jednalo sa o sumy, ktoré v minulých rokoch neprevyšovali 5 Eur a boli odložené v depozite. Ak ich spoločná suma v tomto roku presiahla 5 Eur, boli vyplatené. Ostatné nevyplatené nižšie čiastky sú odložené v depozite.

N a j e f e k t í v n e j š í m spôsobom vyplácania podielov a nájomného je bankovým prevodom, a to aj v nižšej hodnote ako 5 Eur. Tieto prevody sú totiž bez poplatku.

Zároveň týmto opäť chceme upozorniť všetkých podielnikov a nájomníkov, aby zmeny, ktoré nastanú v zmene vlastníctva podielu, nahlásili aj výboru pozemkového spoločenstva,

aby do budúcnosti nenastali problémy pri vyplácaní podielov a nájomného. Taktiež je potrebné nahlasovať zmenu adresy bydliska, prípadne zmenu účtu.

Tak, ako bolo odsúhlasené na valnom zhromaždení, pripravujeme pre nájomníkov nové nájomné zmluvy, ktoré by mali platiť od mája roku 2025. Zahŕňali by doteraz obhospodarované pozemky aj pozemky v dodatku k NZ č. 1 z roku 2018 (Šimicová, Mikulovka a. i.). Návrh zmluvy bude v priebehu začiatku roka 2024 zverejnený na webovej stránke. Budete ho môcť pripomienkovať a rokovať a hlasovať o ňom sa bude na

budúcom valnom zhromaždení. Záverom by sme chceli poďakovať všetkým pracovníčkam a pracovníkom, ktorí sa podieľali na prácach v pozemkovom spoločenstve počas celého roka.

Prajeme všetkým členom pozemkového spoločenstva, prenajímateľom lesných pozemkov, ako aj ostatným občanom Habovky, príjemné a pokojné prežitie nadchádzajúcich vianočných sviatkov a do nového roka hlavne veľa zdravia.

*Výbor a dozorná rada
pozemkového spoločenstva
bývalých urbárskych
spolumajiteľov obce Habovka*

Nový lesný porast v Hájí.

Dobrovoľníci urobili nové značenie k hojdačke

Občianske združenie Zvládneme to ani v tomto roku nelenilo. Nadačný fond Baumit pri Nadácii Centra pre Filantropiu zo stovky projektov podporil práve náš. Prostredníctvom neho sme žiadali peniaze na vybudovanie turistického značenia k hojdačke, ktorú sme postavili vlani.

Sme radi, že hojdačku navštívila stovka návštevníkov, a že už na ceste k nej nebudú blúdiť. Na náš zámer sme získali 1 000 eur. Naše aktivity podporil aj Nadačný fond Tesco v Nadácii Pontis a vďaka vašim hlasom sme získali v dvoch projektoch spolu 600 eur, ktoré sme použili na nákup kníh do knižných búdok. Zvyšok

peňazí išiel na organizáciu decembrového podujatia, kedy sme spolu tvorili Vianočné pohľadnice.

Tvorivé dielne spríjemnili vystúpením dievčatá z našej základnej a materskej školy a tanečná skupina Karolínka. Prišiel aj Mikuláš. Všetkým účastníkom ďakujeme a tanečnej skupine prajeme ešte veľa úspechov.

Okrem týchto aktivít sa nám podarilo získať ďalšiu podporu pre zdravotne znevýhodnených šírením informácií o možnostiach podpory a v tomto roku sme im pomohli získať spolu viac ako 11-tisíc eur.

Budúci rok máme opäť veľa plánov, ktoré sa budú odvíjať

od toho, či získame finančnú podporu. Som vďačná členkám nášho združenia, pomocníkom a podporovateľom, ako aj darcom, bez ktorých by sme nedokázali robiť také skvelé

veci, ktoré možno nie sú viditeľné, ale pomôžu tým, ktorí pomoc najviac potrebujú.

*Silvia Letoštiaková,
riaditeľka občianskeho
združenia*

Informačná tabuľa a lavička pri cyklotrase.

Ako sa nám podarilo opraviť kapličku Anjela strážneho na Lánoch

Bolo to obdobie sedemdesiatych rokov, kedy náboženská sloboda v spoločnosti nebola. Ľudia, ktorí žili vo viere, riskovali prenasledovanie členmi komunistickej strany. Títo ľudia boli odvážni,

Kaplnka pred obnovou.

statoční a slobodní. Je dôležité, aby o nich vedeli aj súčasníci, aby vedeli, že napriek prenasledovaniu a nebezpečenstvu tu boli ľudia, ktorí mali odvahu žiť slobodne svoj duchovný život.

V našich dedinách, v Habovke a Zuberici, sa títo ľudia a ešte veľa iných stretávali s našimi mladými, ktorých inšpirovali a povzbudzovali k vytváraniu a žitiu náboženského života.

Stretávali sa v rodinných domoch a pri výletoch do prírody.

Ako dieťa som bola súčasťou takejto komunity mladých ľudí a detí v dedine. Chodievali sme do Klimeka, kde sme spolu trávili čas, modlili sme sa, rozprávali, spievali náboženské pesničky. V komunite nás bolo 20 či 30. Keď nás navštívili Vladimír Jukle a Silvester Krčméry, slávili sme aj svätú omšu v ich rodnom dome. Medzi našimi mnohými akciami bola aj oprava kapličky Anjela strážneho na Lánoch. Na bogách sme tlačili materiál a náradie na opravu hore Lánovým potokom. Jeden starší chlapec potajme zobral z domu v noci voly, na ktorých starší vyviezli piesok a cement až ku kapličke. Boli sme veľmi šťastní, že sa nám podarilo kapličku opraviť a udržiavať ju v dobrom stave.

Chodievali sme pomáhať starším ľuďom. Pamätám si, ako som dostala za úlohu urobiť rezance pre starkých. Mala som vtedy sedem rokov. V myslí sa mi stále vynárajú spomienky, ako sme očarené deti počúvali príbehy zo života starkých, ktoré nám rozprávali. Ako sme boli na návšteve vo Svitavách v Čechách v kláštore, kde sme strávili pár dní v rehoľnom spoločenstve sestričiek a ich zverencov. Sestričky sa starali o hendikepované deti a mládež. Ukázali nám, čo vyrábajú a ako trávia spoločný čas.

Neskôr sa spoločenstvu Fatima podarilo u nás kúpiť dve drevenice na Brehu,

kde sa ľudia zo spoločenstva Fatima stretávali a stretávajú až dodnes. Drevenice si opravili a zrekonštruovali, takže krásny príbeh pokračuje aj v súčasnosti.

Som vďačná, že som mohla byť súčasťou tejto komunity, za čo ďakujem Olge, Michalovi, Štefanovi, Tonke, Hele, Paľovi, Janke a aj ostatným, za čas, ktorý nám deťom vtedy venovali. Tento článok je prvý dielik puzzle, ktoré by sme chceli poskladať. Ak máte ďalšie, budeme radi, keď nám pomôžete zložiť obrázok, príbeh tohto obdobia a ľudí, ktorí ho prežili. Ďakujeme.

Antónia Linusová

Vladimír Jukle (vľavo) a Silvester Krčméry (vpravo) v Habovke.

Eugen Valovič

Bol osobnosťou tajnej cirkvi a zakladateľ eRka. Ocenený štátnym vyznamenaním od prezidentky Zuzany Čaputovej. S Vladimírom Juklom, Silvestrom Krčmérym a Rudolfom Fibym stál pri zrode spoločenstva FATIMA, ktoré vytvorilo sieť komunít mladých ľudí, formovalo ich k žitiu slobody v čase neslobody a prispelo k pádu komunistického režimu. Eugen Valovič sa v rámci štruktúr podzemnej cirkvi venoval najmä deťom a mládeži. Prispieval k šíreniu samizdatu a zapájal sa do prevážania náboženskej literatúry do Ruska. Bol zakladateľom a lídrom hnutia detských kresťanských spoločenstiev v podzemnej cirkvi. Koordinoval ich činnosť po celom Slovensku. V roku

1990 sa stal zakladateľom eRKA. Toto občianske združenie má dnes okolo 6000 členov.

Vladimír Jukle

Po prepustení z väzenia v roku 1966, kde si odsedel 13 rokov a 6 mesiacov, pretože bol odsúdený za náboženskú činnosť na 25 rokov, s Vladimírom Krčmérym a tajným biskupom otcom Korcom začali budovať tajnú cirkev na Slovensku ako organizáciu. Postupne vybudovali regionálne krúžky tajnej cirkvi po celom Slovensku. V roku 1971 bol Vladimír Jukle tajne vysvätený za kňaza.

Silvester Krčméry

Bol zatknutý v roku 1951 a odsúdený na 14 rokov, prepustený bol v roku 1964. Bol spoluzakladateľom

spoločenstva FATIMA. Vo vysielaní Hlasu Ameriky v roku 1984 bol označený za jedného z najstráženejších a najsledovanejších v ČSSR. Stál pri zrode Sviečkovej manifestácie, ktorá slovami súčasného nemeckého prezidenta otvorila cestu k pádu Berlínskeho múru a Novembra 1989.

Svoje pevné zásady nezradil ani pod nátlakom moci, eštebackými výsluchmi a komunistickými lágrami. Celý život zasvätil pravde, viere a jej šíreniu. Jeho postoje sa stali vzorom a oporou pre mnohých nasledovníkov v zápase o slobodu v čase komunizmu.

Rudolf Fiby

V roku 1978 bol v Poľsku tajne vysvätený. Podieľal sa na prenášaní náboženskej literatúry z Poľska na Slovensko

cez Lúčnu v Roháčoch. Bol pri organizovaní Sviečkovej manifestácie v roku 1988.

Edmund Peter Bárdoš

Náš dlhoročný duchovný otec, ktorý nás počas ťažkých rokov komunistickej neslobody múdro a statočne sprevádzal a usmerňoval v našich životoch. Konvertoval zo židovského náboženstva na katolícku vieru. Pre svoj židovský pôvod bol zajatý do koncentračného tábora, kde prežil mesiace v krutých, neľudských podmienkach.

Od roku 1951 až do svojej smrti pôsobil v Habovke a Zuberici. Rodinný dom, v ktorom žil, daroval duchovnému rádu Milosrdných sestier Svätého kríža a sestričky sú dodnes veľkým požehnaním pre naše dediny.

Slávnostné uvítanie detí do života

Prvé decembrové nedeľné predpoludnie patrilo rodičom a ich najmenším pokladom – deťom narodeným v tomto roku. Do pamätnej knihy obce sme zapísali Zdenku, Dianu, Barboru, Olíviu, Jakuba, Jozefa, Daniela, Noela, Tomáša a Patrika.

Rodičia prijali z rúk starostu finančný príspevok, ktorý je u nás vo výške 150 eur, a vankúšik s menom dieťatka a erbom obce.

Prajeme im veľa zdravia a lásky od svojich rodičov.

(OcÚ)

Vypísané z matriky v roku 2023

Narodili sa:

Jozef Horniak
Olívia Pálenčárová
Diana Koptová
Tomáš Taraj
Zdenka Helisová
Jakub Hodul
Barbora Hodulová
Daniel Tekel'
Noel Mézes
Patrik Kelušiak

Odprevadili sme:

Dd 18.12.2022

26.12.2022 Anna Kelušáková, 92 r.
30.12.2022 Bernardína Klimeková, 86 r.

Rok 2023

01.01. Margita Jandurová, 89 r.
14.01. Anna Jantačková, 64 r.
31.01. Ján Leginus, 89 r.
11.02. František Pilár, 72 r.
10.03. Cecília Pilarčíková, 87 r.
18.03. Peter Paluga, 76 r.
31.03. MUDr. Juraj Milian, 78 r.
01.04. Jozef Lajčin, 75 r.
13.04. Miroslav Vitanovec, 64 r.
15.04. Jozef Vidiečan, 67 r.
11.05. Jolana Jantačková, 62 r.
19.05. Alexander Pisca, 22 r.
01.06. Mária Petreková, 69 r.
08.07. Martin Leginus, 59 r.
23.08. Cecília Jandurová, 87 r.
26.08. Ján Hruboš, 58 r.
31.08. Anna Kubošová, 50 r.
22.09. Anna Zvarová, 87 r.
09.11. Daniela Pupáková, 49 r.
23.11. Marián Pavlov, 83 r.

Uzavreli manželstvo:

Martin Hurťák a Bibiána Lajčinová
Tomáš Komara a Anežka Klimeková
Patrik Tekel' a Lujza Gáborová
Anton Chrenek a Zuzana Jandurová
Vladimír Hodul a Beáta Pilarčíková
Martin Topor a Denisa Knaperková
Jozef Taraj a Dominika Jonáková
Šimon Tekel' a Mária Škultétyová
Lukáš Kelušiak a Erika Klimeková
Daniel Tekel' a Alena Mačniaková
Ján Žák a Miroslava Valášková
Jakub Vanko a Zuzana Klimeková
Dominik Jandura a Natália Kurcinová
Tomáš Nagy a Darina Jandurová
Jozef Hruboš a Andrea Hricová
Filip Lajčin a Michaela Tekel'ová
Patrik Jandura a Ivana Greššová
Tomáš Hrobár a Eva Pilarčíková
Miloš Šurina a Denisa Šuriňáková

Dôchodcov si uctili, aj keď neskôr

Obec ani tento rok nezabudla na svojich najstarších občanov a tradične pre nich pripravila posedenie s krátkym kultúrnym programom, ktorý pripravili žiaci z miestnej materskej a základnej školy. Je už niekoľkoročná tradícia, že sa ich snaží uctiť si počas mesiaca októbra, ktorý je venovaný práve našim najstarším. Tento rok si však dôchodcovia museli trochu počkať.

Dôvodom bola rekonštrukcia sály kultúrneho domu.

„Nebolo kde urobiť dôstojné stretnutie, preto sme to trochu oddialili,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Ale nezabudli sme na nich. Máme ich predsa radi. A napokon, vo vynovených priestoroch malo spoločné milé stretnutie celkom iný ráz.“

Podujatie bolo obohatené zbierkou starých fotografií z Habovky, ktoré obec premietala na plátne a starkí si vďaka nim mohli zaspomínať na dávne časy.

(NCH)

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

Malí speváci opäť spievali v Habovke

Ten habovský mostek ohýba sa. Pieseň s týmito slovami si zaspievali naši predškoláci na 21. ročníku okresnej súťaže Habovský spevák. Prihlásilo sa veľa detí z rôznych škôlok z Tvrdošínskeho okresu a zaspievali nám nádherné ľudové piesne.

Speváci reprezentovali svoje rodisko v krásnych krojoch. Deti na súťaž pripravovali nielen učiteľky, ale aj ich rodičia. Niektorí súťažiaci vystupovali s hudobným sprievodom, iní bez neho a niektoré deti hrali aj spievali.

Súťaž bola rozdelená do troch pásiem - zlaté, strieborné a bronzové. Aj vďaka tomu žiadny spevák neodchádzal domov bez drobnej ceny. Poslaním tohto podujatia, ktoré sa tento rok, po dvojročnej prestávke, konalo koncom apríla v našej materskej škole, je prehlbovať lásku k ľudovej piesni, čo sa nám, veríme, čoraz viac darí.

Podakovanie patrí Obci Habovka za finančný príspevok na nákup odmen a firme 3o media za technickú podporu. (MŠ)

Za to, že boli deti celý rok poslušné, dostali sladké dobroty.

Podakovanie patrí Urbáru Habovka za finančný príspevok na nákup balíčkov, 3o medii za peniaze na kúpu mikulášskeho

kostýmu, CBA Habovka za mikulášske vrecúška, Rodičovskej rade pri MŠ za zabezpečenie balíčkov pre deti a deťom z našej základnej školy za pomoc pri organizovaní.

(MŠ)

Zem plná odpadkov sa deťom nepáči

Jednou z tém, ktorým sa v našej materskej škole venujeme, je „SOS Chrán' ma“.

Deti sa celý týždeň oboznamovali s touto témou, s rôznymi situáciami, zisťovali, čo je a čo nie je správne pre našu planétu Zem. A všetko sa to učili aj priamo v prírode.

Slniečka, najmenší škôlkari, na školskom dvore, Zvedavkovia, stredné deti, okolo potoka Studená a cestou ku krížu, a Šikovníčkovia, naši predškoláci, skúmali okolie smerom k cintorínu.

Deti, vyzbrojené rukavicami a vrecami, nezaháľali, zodpovedne sa postavili k zbieraniu odpadkov a priložili ruku k dielu. Mali z toho nesmiernu radosť.

Vrecia plné odpadkov potom pred škôlkou vysypali na makety zemegúľ. Najprv povykľadali

odpadky na smutnú planétu a nebolo ich veru málo. Potom dali na usmiatu zemeguľu nazbierané konáre, mach, kôru zo stromov, ktoré si nazbierali počas čistenia prírody. Videli vedľa seba dve planéty a mohli sa samé rozhodnúť, ktorá sa im páči viac. Samozrejme, vyhrala Zem bez odpadkov.

Učiteľky mali pre deti ešte jednu výzvu, ktorá ich čakala na víkend. So svojimi najbližšími sa mali vybrať do prírody a zbierať odpadky. Deti s rodičmi posielali svojim učiteľkám fotky z rodinnej akcie, ktoré sme si vystavili na nástenku. Táto víkendová výzva bola veľmi úspešná, ďakujeme rodičom za spoluprácu a veríme, že budeme môcť aspoň takto viesť naše deti k ohľaduplnosti voči našej planéte.

(MŠ)

Sladkosťami Mikuláš nešetril

Mikuláš s anjelom ani tento rok neobišli našu materskú školu a so sebou si priniesli balíky plné dobrôt pre poslušné deti.

Navštívil nás aj čert, ktorý upozornil deti, že musia poslúchať. My sme si pre návštevníkov pripravili básničky a pesničky.

Deti s rodičmi a starými pomáhali vtáčikom

Jedno piatkové februárové dopoludnie sme strávili tvorením s našimi rodičmi a starými rodičmi. Spoločne sme vyrábali búdky a krmidlá pre vtáčiky. Použili sme rôzny materiál na tvorenie, deti mali najväčšiu radosť z kladiva

a skrutkovača. Podarilo sa nám vyrobiť krásne výrobky.

Okrem tvorenia nás potešil aj čas strávený s našimi kamarátmi a rodinou. Už teraz sa tešíme na ďalšie spoločné tvorenie.

(MŠ)

Učitelia sa budú opäť vzdelávať

Naša základná škola sa opäť zapojila do novej výzvy v rámci medzinárodných projektov Erasmus+ a bola úspešná. V konkurencii mnohých slovenských škôl sme s projektom Inovatívny učiteľ – motivovaný žiak uspeli. Tešíme sa, ako dokážeme nové vzdelávacie procesy a postupy európskych vzdelávacích

systémov preniesť do nášho výchovno-vzdelávacieho procesu, a tým viac motivovať žiakov k učeniu sa. Projekt je zameraný hlavne na rozvoj profesijných kompetencií pedagógov, implementáciu inovatívnych edukačných postupov, nové stratégie vo vyučovaní, rozvoj IKT kompetencií a zvyšovanie

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

komunikačných kompetencií v cudzom jazyku.

Na realizáciu vzdelávacích aktivít sme získali 28 620 eur. Tieto peniaze využijeme na školenia našich učiteľov, žiakov v partnerských školách v európskych krajinách, ktorými sú Island, Fínsko a Španielsko. Veríme, že naši učitelia a žiaci si zo školení odnesú

nové vedomosti a zručnosti, ktoré využijú v modernizácii výchovno-vzdelávacieho procesu.

Aj vďaka tomu sa naša škola priblíži k západoeurópskemu štandardu vo vzdelávaní a stane sa nielen pre žiakov a učiteľov, ale aj pre rodičov atraktívnou a motivujúcou.

Miroslava Mydliarová

Škola získala grant na podporu nových tímov v legovej lige

FIRST LEGO League približuje vedu, techniku, inžinierstvo a matematiku (STEM) deťom a mládeži vo veku od 4 do 16 rokov prostredníctvom zábavného a vzrušujúceho praktického vzdelávania.

Účastníci tohto globálneho, na robotiku orientovaného programu, ktorý pomáha dnešným študentom a učiteľom vybudovať si lepšiu budúcnosť, získajú skúsenosti s riešením reálnych problémov. Tri rôzne vekové kategórie prostredníctvom praktického vzdelávania v oblastiach STEM a robotiky inšpirujú mládež, aby experimentovala a rozvíjala svoje kritické

myslenie, programátorské a konštruktérске zručnosti.

Kategória FLL challenge, v ktorej budú prezentovať svoje zručnosti aj naši žiaci, je založená na priateľskej súťaži, kde sa tímy študentov vo veku od 9 do 16 rokov venujú výskumu, riešeniu problémov, programovaniu a konštruovaniu. Stavajú a programujú robota s využitím stavebníc LEGO, ktorý plní určené misie v robotickej hre. Tímy tiež navrhujú inovatívne riešenie skutočného problému súvisiaceho s danou témou. Sme zvedaví, ako naši žiaci dopadnú a držíme im palce.

Róbert Mydliar

Roháče žiakom ukázali svoju jesennú nádheru

Všade krásne, no doma najkrajšie, preto sme rozhodli objavovať krásy našich Západných Tatier. Žiaci prvého

stupňa sa boli prejsť pri Ťatliakovom jazere, druhý stupeň sa rozhodol prejsť celú trasu okolo Roháčskych plies.

Roháčske plesá. V pozadí Rákoň, Volovec a Ostrý Roháč.

Tá býva právom označovaná za jednu z najatraktívnejších túr v Roháčoch. Presvedčili sme sa o tom aj my.

Už z asfaltovej cesty sa nám ponúkal nádherný výhľad na Tri kopy, Hrubú kopu a Baníkov. Asfaltku sme opustili pri rázcestí Adamcuľa a pokračovali sme Spálenou dolinou smerom k Roháčskemu vodopádu, od ktorého nasledovalo mierne stúpanie lesným, kamenným chodníkom okolo Opálového pleska až k štvrtému Roháčskemu plesu, ktoré sa pýši tým, že je najhlbším i najvyšším položeným plesom v Roháčoch. Naša cesta pokračovala k tretiemu, druhému a nakoniec k tomu

najväčšiemu i najnižšiemu položenému prvému plesu.

Celou trasou okolo Roháčskych plies nás sprevádzal nádherný výhľad na Volovec, Ostrý Roháč, Predné zelené, Tri kopy i Hrubú kopu. Dokonca i počasie nám v tento deň prišlo, slniečko svietilo, fúkal južný vetrík a okolitá príroda hýrila farbami jesene.

Čas strávený v prírode prináša pohodu, pokoj, čerstvý vzduch, šum lesa, zlepšuje kondíciu, znižuje stres, ale vyžaduje aj určité úsilie, prekonanie seba samého, a preto sa veľmi tešíme, že to naši žiaci zvládli a dúfame, že sa do Tatier budú radi vracaať.

Renáta Škvareková

Lampióny spojili malých i veľkých

Dni sa čoraz viac krátia, a preto nastal ten pravý čas na rozsvietenie nášho okolia a zorganizovanie lampiónového sprievodu. A tak sa v polovici novembra krátko po šiestej večer rozžiaril školský dvor a s ním aj očka našich žiakov. Prví nadočkavci už čakali pred školou, kde sa postupne stretlo mnoho žiakov prvého a druhého stupňa, ale aj rodičov, starých rodičov a učiteľov. Sprievod sa pustil v pokojnom tichu príjemného večera smerom na Stodolisko, kde na deti čakalo

sladké pohostenie a teplý punč, o ktorý sa postarali naše pani kuchárky.

Spoločne sme si tak pri tejto príležitosti pripomenuli aj Medzinárodný deň študentstva (17. november) a žiaci si počas spoločného pochodu dedinou mohli uvedomiť, aké je dôležité držať spolu, pretože iba ako kolektív dokážu čokoľvek.

Rozžiarené lampióny v rukách detí a veselý džavot vytvorili neopakovateľnú atmosféru. Vydarená akcia spojila malých i veľkých.

Natália Ondříková

Za vianočnými zvykmi sa ukrýva túžba ľudí po zdraví, šťastí a hojnosti

S Vianocami a predvianočným obdobím sa spája množstvo tradícií a zvykov. Aké udržiavate u vás v rodinách a aké majú inde na Slovensku, či dokonca vo svete?

Hojnosť a súdržnosť

Nielen na Orave, ale aj inde na Slovensku majú ľudia vo zvyku schovávať pod obrus na štedrovečernom stole šupinu z kapra. Je symbolom bohatstva a hojnosti. Má zabezpečiť, aby rodine nasledujúci rok nechýbali peniaze. Niektorí ľudia si dokonca šupinu z kapra ukládajú do peňaženky.

Ďalším zvykom je hádzanie orechov do kútov izieb. Taktiež symbolizuje hojnosť v rodine. Niekde si ľudia dávajú okolo nôh stola reťaz, ktorá je znakom súdržnosti rodiny.

Dobrý a zdravý ako cesnak a med

K tradíciám pri samotnej štedrej večeri patrí potieranie členov rodiny medom na čelo. Medový krížik symbolizuje zdravie, pokoru a dobrotu. Rovnako ako oblátka potretá cesnakom a medom. Cesnak je symbolom zdravia po celý rok a med zase toho, že máme byť po celý rok taký dobrý ako tento med. Určite väčšina z nás pozná krájanie jabĺčka pred štedrou večerou. Ak sa v strede vytvorí hviezda, členovia rodiny by podľa tradícií mali byť celý nasledujúci rok zdraví. Ak sa vytvorí krížik, rodinu postretne choroba alebo smrť.

Párny počet tanierov

Zvykom je dávať na štedrovečerný stôl o jeden tanier a príbor navyše. Je pre náhodného pcestného. Niekde pridávajú tanier aj pre zosnulých príbuzných. A inde je zase zvykom dopĺňať počet tanierov, aby bol párny. Traduje sa totiž, že ak nie je na stole párny počet tanierov, na posledného za stolom príde v priebehu roka choroba alebo smrť.

Aj postenie sa počas Štedrého dňa je jedným zo zvykov. Pôst by mal trvať do východu prvej hviezdy na oblohe a je symbolom prípravy na príchod Ježiša Krista.

Sviečky a modlitby

Tradíciou je taktiež zákaz odbiehania od

Pred štedrou večerou a po nej vo väčšine rodín určite nechýba modlitba.

Nielen stromčeky, ale aj lode

Gréci majú ako symbol Vianoc okrem ozdobených vianočných stromčekov aj ozdobené drevené lode,

štedrovečerného stola. Všetko potrebné by malo byť nachystané na stole. Niekde sa traduje, že ak už treba po niečo odbehnúť, nemá ísť mama, inde zase môže na krátky čas opustiť štedrý stôl len ona.

Horiaca sviečka na štedrovečernom stole symbolizuje betlehemské svetlo.

ktoré vystavujú na terasách, v záhradách. Deťom v Grécku nosí darčeky sv. Bazil. Dostávajú ich až 31. decembra.

V Taliansku nenájdete iný vianočný stromček ako jedličku. Dôležitejší ako Štedrý deň je pre Talianov Prvý sviatok vianočný, kedy mávajú slávnostný obed. Po ňom si otvárajú darčeky.

Špeciálny puding a neskorá večera

Angličanom nosí darčeky Santa Claus, rovnako ako nám 24. decembra. Ich zvykom je, že ich nechávajú odložené na čestnom mieste až do Troch kráľov. Vianoce sú pre nich obdobím večierkov a stretávaní sa s priateľmi. Tradičným múčnikom, ktorý nesmie chýbať na štedrovečernom stole je tzv. Plum puding. Varia ho týždeň vopred.

Francúzskym deťom nosí darčeky Pere Noel a dáva ich do vyčistených, nachystaných topánok. Tradíciou je polnočné podávanie jedla, tzv. Revellion. Obsahuje ustrice, párky, pečenú slaninu, hydinové mäso, šalát, ovocie, pečivo a víno. Je symbolom narodenia Ježiša Krista.

Trochu vianočnej exotiky

Celkom iné zvyky ako my Európania majú ľudia žijúci na opačnej strane zemegule. V Argentíne začínajú zdobiť vianočné stromčeky a vyzdobovať domy už 8. novembra. Na Štedrý deň vypúšťajú do neba papierové dekorácie s plamienkom, teda niečo ako naše lampiony.

Mexičania majú štedrú večeru až po polnočnej omši. Pozývajú na ňu aj opustených ľudí a bezdomovcov. Na darčeky musia deti v Mexiku čakať až do Troch kráľov.

V Indii žije len hŕstka kresťanov oslavujúcich Vianoce. Ich zvykom je zdobenie banánovníkov a mangovníkov. Ploché strechy sú ozdobené žiarovkami, ktoré symbolizujú, že Ježiš Kristus je svetlo sveta.

Austrálčania majú vo zvyku zapekať do vianočného pudingu nejakú drobnosť. Kto prekvapenie nájde, bude mať vraj celý rok šťastie. Na Štedrý deň sa ľudia stretávajú na námestiach so sviečkami v rukách a spievajú koledy.

(NCH), zdroj: svetstromcekov.sk

Aj tento rok sme otvorili srdcia pre úsmev

Úsmev, štedrosť, láska k blížnemu - týmito slovami možno vystihnúť podstatu benefičnej akcie, ktorá sa v našej dedine koná už niekoľko rokov práve v predvianočnom období. Tento raz to bolo vďaka viacerým impulzom, ani nie tak zo strany organizátorov, ako od samotných Habovčanov.

Ak ste navštívili predvianočné trhy, mohli ste ochutnať vianočný punč, zajať si niečo sladké či slané, alebo vyskúšať tradičnú kapustnicu. Škoda, že tie vône nemožno vpísať do papiera.

Hlavnou časťou trhov však bolo divadelné vystúpenie s názvom

„Trikrát Pán Boh zaplať!“ v prevedení členov FS Bučník. Zapojili sa dospelí, mladí aj tí úplne najmladší.

Po predstavení nás potešili krásnou hudbou a ešte krajším spevom. Jednoducho - kto prišiel, ten videl, počul, cítil a myslím, že neľutoval.

A tak ešte raz - teda

trikrát - „Pán Boh zaplať“ organizátorom, dobrovoľníkom a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli a podieľali sa na tomto diele.

Pevne verím, že vďaka štedrosti návštevníkov bude mať jedna habovská rodina aspoň o niečo krajšie Vianoce.

Divák

Foto: Vladimír Michalec.

S grabjami do šana Oravčanky vyhrali zlaté pásmo

Vo sviatočný piatok sa Habovka rozozvučala tónmi folklórnej hudby, 17. novembra sa totiž začalo celoštátne kolo postupovej súťaže a prehliadky hudobného folklóru dospelých Vidiečanova Habovka.

V prvom súťažnom bloku sa predstavili sólisti speváci, sólistky speváčky, spevácke dúa aj spevácke skupiny.

Večer bol venovaný programu o dejinách súťaže a osobnosti muzikanta Jozefa Vidiečana s názvom Prečo Habovka, prečo Vidiečan. Celým podujatím účastníkov sprevádzal Richard Janoštin.

Druhý súťažný blok v kategóriách ľudovej hudby, sólisti inštrumentalisti a sólistky

inštrumentalistky odštartoval v sobotu napoludnie. Pre spievuchtivých účastníkov bola následne pripravená škola spevu pod taktovkou Andrey Jágerovej a Evy Majerovej. Spievali sa piesne z Hút i Malého Borového.

Vynikajúca úroveň

Sobotný večer patril slávnostnému galaprogramu podujatia, ktorý organizátori spojili s vyhlásením výsledkov celoštátnej súťaže a prehliadky hudobného folklóru dospelých Vidiečanova Habovka. V rámci neho vystúpili aj najúspešnejšie hodnotení súťažiaci tohto ročníka.

V závere galaprogramu odznel koncert Obrázky zo Slovenska v podaní zoskupenia Spectrum Quartett,

NOGABAND a Ulijaniky. Večer sa však zďaleka nekončil, pretože po koncerte nasledovala tanečná zábava s ľudovou hudbou Pasyja.

Nedeľné doobedie patrilo rozborovému semináru, na ktorom si kolektívy a sólisti vypočuli cenné rady, postrehy a odporúčania členov odbornej poroty, v ktorej sedel Bernard Garaj, Alžbeta Lukáčová, Andrea Jágerová, Karol Kočík a Michal Noga.

„Celková umelecká úroveň jednotlivých súťažných vystúpení bola vysoká. Podujatie ukázalo, že sa na ňom stretli najlepší interpreti v jednotlivých kategóriách, ktorí vzišli z nižších stupňov súťaže,“ povedal predseda poroty profesor Bernard Garaj.

Dokazuje to tiež skutočnosť,

že porota žiadne z 52 súťažných čísel v jednotlivých kategóriách nezaradila do bronzového pásma.

Festival zakončili pietou

V nedeľu predpoludním sa uskutočnila slávnostná svätá omša za nositeľov tradícií. Trojdňový festival, ktorý sa konal na počesť Jozefa Vidiečana, bol zakončený pri jeho hrobe, kde sa mu symbolicky v komornej atmosfére vzdala poklona.

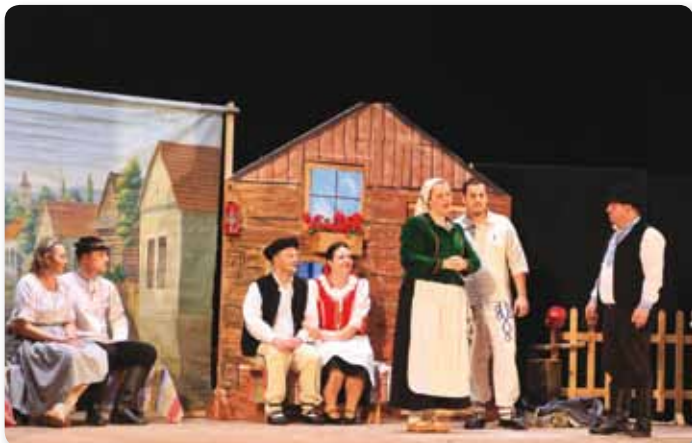
Vyhlasovateľom, odborným garantom a hlavným finančným partnerom celoštátneho kola súťaže a prehliadky hudobného folklóru dospelých je Národné osvetové centrum. Hlavným organizátorom je Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne.

ZDROJ: orava.sme.sk

V sobotňajšom večernom programe vystúpila aj folklórna skupina Bučník z Habovky.

Ochotníci zo susednej obce bavili divákov v Habovke

O skvelý kultúrny zážitok už vo vynovených priestoroch kultúrneho domu sa postarali ochotníci zo susedného Oravského

Bieleho Potoka. Ochotnícke divadlo Úboč prišlo do Habovky s hrou Strašidlo, ktorú si užili desiatky milovníkov divadla.

Rozprúdenie miazgy pomáha nášmu organizmu

Na podporu imunitného systému v zime je vhodná lymfodrenáž. Nižšie sa dozviete, prečo.

Zima je obdobie, kedy sme náchylní na rôzne infekcie viac ako v iných ročných obdobiach. Súvisí to so všeobecným poklesom imunity v tomto období zo známych to dôvodov. Lymfodrenáž spriechodnením miazgových ciev a podporou toku lymfy odstraňuje opuchy, regeneruje organizmus, spevňuje kožu. Podmienkou však je, že musí byť správne vedená a vykonávaná pravidelne.

Kúzo lymfodrenáže vychádza z jej zistených účinkov na podporu imunity, schopnosti regenerovať organizmus, ako aj zabrániť ťažkostiam prichádzajúcim s vekom a hormonálnymi zmenami.

Lymfa, teda miazga, je mliečno biela až svetložltá telová tekutina, ktorá sa nachádza v miazgovej cievnej sústave. Jej zdrojom je tekutina filtrovaná stenou cievnych kapilár do tkaniva a medzibunková tekutina, ktorá vzniká na základe činnosti tkanivových buniek. Lymfatická cievna sústava má za úlohu odčerpávať z tkanív určité látky (tzv. lymfatické bremená), ktoré neprejdú cievnu stenou. Zároveň ich má dodávať späť do sústavy krvných ciev.

Medzi lymfatické bremená zaraďujeme tkanivové bielkoviny, mastné kyseliny, bunky a bunkové zvyšky. Lymfa prúdi len jedným smerom. V lymfatických cievach sú chlopne, ktoré rovnako ako v cievach krvného obehu zabraňujú tekutine tiecť opačným smerom.

Chod lymfy je zabezpečený len činnosťou kostrového svalstva (tzv. svalová pumpa), dýchacími pohybmi hrudníka a pľúc, peristaltikou čriev

a samotné lymfatické cievy majú hladkú svalovinu, ktorá sa jemne sťahuje. Prietok lymfy sa zrýchľuje s telesnou aktivitou, telo sa týmto spôsobom očisťuje od odpadových produktov látkovej výmeny. Lymfatické cievy prechádzajú cez lymfatické uzliny s funkciou filtra. Tu sa zachytávajú a vytvorenými bielymi krvinkami – lymfocytmi (ktorých je 99% zo všetkých buniek v miazge a sú súčasťou imunitného systému človeka) sa zneškodňujú baktérie, vírusy a tiež nádorové bunky.

Ak uzliny túto záťaž nezvládnu, objavia sa opuchy, zhoršuje sa zdravotný stav. Ak sa uzliny poškodia, lymfa nemá kadiaľ prúdiť, hromadí sa v podkoží a vzniká opuch. Pohybu lymfy je možné pomôcť práve spomínanou lymfodrenážou. Ak rozprúdime miazgu, lymfocyty sa tým v prirodzene vyššom množstve dostanú do cievneho riečišťa, čím sa zvýši obranyschopnosť organizmu bojovať s cudzorodými škodlivými látkami, ktoré sa dostávajú do organizmu ľahšie práve v chladnom zimnom období.

To je dôvod, prečo v chladnom zimnom období potrebujeme lymfodrenáž na stimuláciu prirodzenej imunity. Už po jednej terapii cítite uvoľnenie tlaku a ľahkosť v dolných končatinách a ústup únavy. V prevencii a posilnení imunity sa odporúča návšteva aspoň raz týždenne ideálne s desiatimi opakovaniami.

Prístrojová lymfodrenáž využíva na zrýchlenie pohybu lymfy kompresívne návleky. Vnútri týchto návlekov sú komory, ktoré sa nafukujú podľa vopred nastaveného programu a svojim striedavým tlakom vytlačujú lymfu z periférie do centra. Čím viac komôr v návleku je, tým je pohyb lymfy efektívnejší.

Ludmila Pilarčíková

Súťažili začali aj malí futbalisti

Mladí futbalisti z Habovky a Or. Bieleho Potoka na turnaji.

Rok 2023 bol z pohľadu habovského futbalu mimoriadne úspešný. Podarilo sa nám postúpiť do najvyššej oravskej súťaže. Je to prvýkrát, čo sme dosiahli takýto úspech. A určite sa nemáme za čo hanbiť. V tabuľke sme na siedmom mieste zo štrnástich účastníkov. Odohrali sme množstvo pekných zápasov s kvalitnými súpermi z celej Oravy. Čerešničkou na torte bol zápas so Zubercom, s ktorým sme sa stretli v súťažnom zápase historicky prvýkrát. A bol to pravý futbalový sviatok s množstvom divákov, skvelým gulášom a samozrejme kvalitným futbalom. Bohužiaľ, výsledkovo nám nevyšiel a prehrali sme 3:2. Na jar však budeme mať šancu sa našim susedom revanšovať na ihrisku v Habovke. Veríme, že sa nám podarí vytvoriť pre ľudí rovnako pekný zážitok, ako tomu bolo v lete, tentokrát však už s našim víťazným koncom.

Teší nás, že po niekoľkých rokoch v Habovke opäť vzniklo mládežnícke mužstvo. Pod

vedením trénerov Matúša Lajčina, Mareka Klimeka a Alexandra Pilarčíka začali trénovať od augusta detičky v kategórii do 9 rokov. V súťaži nás reprezentovali proti silným oravským tímom, a hoci na víťazstvo stále čakáme, výkony majú stúpajúcu tendenciu a chlapci sa zlepšujú každým tréningom.

V budúcom súťažnom ročníku by sme radi vytvorili aj tím do 11 rokov, preto pozývame na naše tréningy všetkých chlapcov narodených v roku 2014 a mladších, a dievčatá narodené v roku 2012 a mladšie.

S príchodom nového roka si aj my, futbalisti, dávame nové ciele. Tým hlavným je baviť divákov peknou hrou, viesť deti a mládež k športu a zlepšovať prostredie na našom ihrisku, aby sme sa tam my, ale aj návštevníci, ktorí navštevujú naše zápasy, cítili čo najlepšie a aby sme mohli našu obec reprezentovať v čo najlepšom svetle.

(MJ)

Turisti informujú

Už 17. ročník Štefanského výstupu na Skorušinu sa, ako vždy, vydaril. Nemali sme až také pekné počasie ako minulý rok, ale našim turistom to nevadilo. Tento rok sa, dúfajme, zase zídeme v hojnom počte na 18. ročníku.

Ku prameňu Blatnej je akcia pre bežkárov aj pre peších. Tento rok neboli dobré snehové podmienky a tak sme všetci išli pešo.

Turisti zo Zuberca, Habovky, Or. Bieleho Potoka a Podbiela sa stretli na bývalej Ťatliakovej chate, aby oslávili 140. výročie turistiky v Roháčoch. Zároveň bola predstavená aj zaujímavá publikácia o jej histórii Demjanov zrub. Rečníci pútavo rozprávali o začiatkoch turistiky a osobnostiach, ktoré sa o rozvoj zaslúžili.

Výstup ku kaplnke Anjela Strážcu má už svoju tradíciu. Na sviatok Troch kráľov sa už takmer dve desaťročia pravidelne vyberajú turisti z Habovky. Pozývame všetkých 6.1.2024 na zimnú turistiku s odchodom o 11:30 od kaplnky sv. Márie Magdalény.

Po niekoľkých rokoch Darmošľap obnovil tradičnú cykloturistiku Habovka - Pieniny (86 km).

Pietna spomienka so sv. omšou býva vždy poslednú októbrovú nedeľu. Členovia Darmošľapu už tradične prichádzajú z Habovky na pietne miesto pešo. Na konci sv. omše sa čítajú aj mená obetí, ktorí zahynuli v Západných Tatrách na slovenskej a poľskej strane. Bohužiaľ tento rok pribudli aj dve nové mená z Habovky.